

FEKETE CSANÁD

Az 51. Münchener Biztonságpolitikai Konferencia összegzése**A summary of the 51st Munich Security Conference****Absztrakt**

A Münchener Biztonságpolitikai Konferencia a biztonságpolitika egyik legrangosabb nemzetközi fórumává nőtte ki magát az elmúlt években. Idén minden addigig meghaladó számú diplomata, politikus és szakértő vett részt a rendezvényen, melynek fő napirendi pontja az ukrán válság és a közel-keleti helyzet volt. Írásomban a konferencia legfontosabb eseményeit tekintem át, majd röviden összegzem a felszólalásokból levonható főbb tanulságokat.

Abstract

In recent years, the Munich Security Conference has established itself as one of the most prestigious international forums on security policy. This year, a record number of diplomats, politicians and experts attended the event. The main items on the agenda were the Ukrainian crisis and the situation in the Middle East. In this article, I will explain the highlights of the conference and briefly summarize the main conclusions that can be drawn from the speeches.

ÖSSZEOMLÓ REND, VONAKODÓ OLTALMAZÓK?

Az 1963 óta minden évben megrendezésre kerülő Münchener Biztonságpolitikai Konferencián (MSC) vezető politikai elemzők, katonai- és biztonságpolitikai szakértők, politikusok és diplomaták vitatják meg a nemzetközi politika aktuális kérdéseit és kihívásait. Megalakulását követően a konferencián főként a hidegháborúval és az általa jelentett specifikus fenyegetésekkel, valamint a transzatlanti térség katonai és politikai kérdéseivel foglalkoztak a résztvevők, azonban a bipoláris világrend összeomlását követően napirendre kerültek az új típusú biztonsági kihívások globális és a regionális szinten egyaránt. Az utóbbi időben a konferencia fókuszja egyre inkább a jövő nem katonai jellegű biztonsági kihívásai felé fordult.

Idén február 6-8. között került megrendezésre az 51. Münchener Nemzetközi Biztonságpolitikai Konferencia. A tanácskozáson mintegy 400 vezető politikus és szakértő, közülük húsz állam- és kormányfő, hozzávetőlegesen hatvan védelmi- és külügyminiszter, illetve a NATO, a Greenpeace, az Amnesty International valamint számos más nemzetközi szerve-

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

zet és nagyvállalat vezetője és képviselője vett részt.¹ A biztonságpolitika egyik legrangosabb nemzetközi fórumának fókuszában az idei évben az összeomló nemzetközi politikai rendszer, az ukrán válság és annak az európai biztonsági architektúrára gyakorolt hatásai álltak. Ezen túlmenően a folyamatosan romló közel-keleti helyzet, az információs hadviselés, a globális menekült válság, a terrorizmus elleni harc, az európai védelmi együttműködés aspektusainak megvitatása is kiemelt szerepet kapott a rendezvényen. E folyamatok kapcsán az MSC elnöke, Wolfgang Ischinger, az 51. konferenciát megelőzően az alábbi megállapítást tette: *„Az ukrán válság, a közel-keletet érintő folyamatos konfliktusok és a felbomlás irányába mutató folyamatok, valamint a terrorizmus kapcsán, új jelenséggént felbukkanó Iszlám Állam mind azt mutatják, hogy a nemzetközi rendszer alapvető szabályai megkérdőjeleződtek. E helyzetben, reményemet fejezem ki, hogy az 51. müncheni biztonságpolitikai konferencia megoldásokkal tud szolgálni, hogy véget érjenek ezek a konfliktusok és tovább erősödjön és épüljön a nemzetközi rendszer.”*²

A konferencia történetében először, január 26-án került sor a Münchener Biztonsági Jelentés (MSR) kiadására, *„Összeomló rend, vonakodó oltalmazók?”* címmel, melynek megírásába számos neves intézmény és kutatót vontak be.³ A kiadványban idén többek között olyan témák kaptak helyet, mint Németország szerepe a nemzetközi biztonsági rendszer alakításában, az ukrán válság kapcsán kialakuló orosz-nyugati szembenállás kérdésköre, valamint az energiabiztonság, a hibrid- és információs hadviselés, a terrorizmus elleni harc. A tervek szerint évente megjelenő kiadvány rövid összefoglalókkal és beható elemzésekkel szolgálna a nemzetközi rendszert érintő biztonsági kihívásokról és tendenciákról. A kiadvánnyal a szervezők célja, hogy vitaindítóként szolgáljon a konferenciára, ezen túlmenően összegzést adjon az év legfontosabb eseményeiről, segítve a döntéshozókat, a biztonságpolitikai szakembereket valamint a nemzetközi politika iránt érdeklődőket.

AZ ÉRDEKEK EGYENSÚLYÁT KELL MEGTALÁLNI

A konferenciát megnyitó beszédében, a német védelmi miniszter, Ursula von der Leyen hangsúlyozta, hogy Németország az eddiginél határozottabb szerepet kíván vállalni a kül- és biztonságpolitikai folyamatok alakításában, illetve a válságkezelésben.

„A közöny nem lehet megoldás egy olyan ország számára, mint Németország sem biztonsági, sem pedig humanitárius szempontból. Ha rendelkezésre állnak az erőforrások és képességek, akkor felelősséget kell vállalnunk, és be kell, avatkozunk. Az elmúlt években Németország tartózkodott a nemzetközi szerepvállalástól, és csak korlátozottan vett részt válságkezelő műveletekben, ezt a politikát az utóbbi időben felülvizsgáltuk. Németország

¹<https://www.securityconference.de/presse/pressemitteilungen/detail/article/der-zerfall-der-internationalen-ordnung-im-fokus-die-51-msc-im-lichte-aktueller-krisen-und-konfli/> 2015. 02. 15.

²<http://celebrity-speakers.de/aktuelles/359/csa-redner-auf-der-51.-muenchner-sicherheitskonferenz> 2015. 02. 18.

³<http://www.eventanizer.com/MS2015/MunichSecurityReport2015.pdf> 2015. 02. 17.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

újraértelmezett szerepe csak az együttműködésen alapulhat, mert egyetlen nemzet, még a legnagyobbak sem képesek egyedül kezelni a konfliktusokat hosszú távon. Németország bátran, de alázattal kíván részt venni a nemzetközi politikában, biztonsági érdekeinek, humanitárius kötelességeinek és történelmi felelősségének megfelelő módon”⁴

A német védelmi miniszter az ukrán válságra kitérve hangsúlyozta, hogy a konfliktusnak nincs katonai megoldása, ennek megfelelően Németország nem támogatja az Ukrajnának nyújtandó esetleges fegyverszállításokat. Ezen túlmenően a válság kapcsán kifejtette, hogy a Nyugatnak továbbra is egységesen kell fellépnie. Az Európai Uniónak folytatnia kell a gazdasági nyomásgyakorlást Moszkvára, a NATO-nak szavatolnia kell a tagországok biztonságát, mivel a Kreml politikája az egész szövetséget fenyegeti, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek (EBESZ) pedig biztosítani kell az átláthatóságot ebben a hibrid konfliktusban, fenntartva az objektivitást és szabad teret hagyva a tárgyalásoknak. Az Iszlám Állammal kapcsolatban megemlítette, hogy azt a jelenlegi nemzetközi összefogás fenntartásával lehet csak feltartóztatni, amibe be kell vonni a térség minél több muzulmán országát.⁵ Ezt követően a NATO főtitkára, Jens Stoltenberg szólalt fel. Beszédében méltatta Angela Merkel, német kancellárt és Francois Hollande francia elnököt az ukrán válság békés rendezése érdekében tett erőfeszítéseikért. Az ukrán helyzettel kapcsolatban kifejtette: *„Erős NATO-ra van szükség ahhoz, hogy magabiztosan szállhassunk szembe Oroszországgal. Egy konstruktív NATO-orosz kapcsolatból az euro-atlanti, és az egész nemzetközi közösség profitálhatna. De a nemzetközi jogot tiszteletben kell tartani, és nem szabad megsérteni.”⁶*

A nap folyamán több panelbeszélgetésre is sor került, melyek közül a hibrid-hadviselés témakörében megrendezett beszélgetésen, a NATO európai szövetséges erőinek főparancsnoka, Philip M. Breedlove tábornok kijelentette, hogy *„a helyzet folyamatosan romlik; ahhoz, hogy ezt kezelni tudjuk a diplomáciai és a gazdasági nyomásgyakorlás mellett az ukrán válság kezelésében elképzelhető összes többi eszközt is készenlétben kell tartani”* – utalva ezzel az ukrán hadsereg számára nyújtandó fegyverszállítások lehetőségére.⁷

⁴<http://www.zeit.de/politik/deutschland/2015-02/muenchner-sicherheitskonferenz-von-der-leyen-verantwortung> 2015. 02. 20.

⁵<http://www.zeit.de/politik/deutschland/2015-02/muenchner-sicherheitskonferenz-von-der-leyen-verantwortung> 2015. 02. 20.

⁶http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_117319.htm 2015. 02. 16.

⁷<http://www.zeit.de/politik/ausland/2015-02/muenchner-sicherheitskonferenz-ukraine-waffenlieferung-leyen-stoltenberg> 2015. 02. 17.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

A résztvevők többsége, köztük a brit védelmi miniszter, Michael Fallon viszont a válság diplomáciai úton történő rendezése mellett érvelt, elvetve az amerikaiak által felvetett fegyverszállítás lehetőségét.⁸ A hibrid hadviselésre adható válasz kapcsán Breedlove tábornok megjegyezte, hogy annak a NATO elrettentő képességén, a hibrid fenyegetések hatékony és gyors felismerésén, a hírszerzési információk megosztásán, valamint a hamis információk elleni hatékonyabb fellépésen kell alapulnia.⁹

OROSZORSZÁGGAL, VAGY NÉLKÜLE?

A második nap panelbeszélgetésein is többnyire az ukrán válsággal és annak az európai biztonsági rendszerre gyakorolt hatásaival foglalkoztak. A nap folyamán felszólalt többek között Oroszország külügyminisztere, Szergej Lavrov, az Egyesült Államok alelnöke, Joe Biden, Németország kancellárja, Angela Merkel, valamint az ukrán államfő, Petro Porosenko is. Angela Merkel nem sokkal azt követően érkezett Münchenbe, hogy a francia elnökkel együtt Moszkvában folytatott tárgyalást Vlagyimir Putyin, orosz államfővel. A német kancellár felszólalásában kifejtette, hogy bizonytalan a tárgyalások eredményességét illetően, azonban a francia államfővel együtt az a meggyőződésük, hogy továbbra is érdemes próbálkozni a válság tárgyalásos rendezésével. *"Életet kell lehelni a fegyvernagyvást előíró tavalyi minszki megállapodásba, mivel a válságnak nincs katonai megoldása."*¹⁰ Washington azon felvetésével, hogy a Nyugat fegyverszállításokkal támogathatná az ukrán erőket, a kancellár hangsúlyozta: *„nem lehet annyira felfegyverezni az ukrán hadsereget, hogy Vlagyimir Putyin elrettenjen a konfliktustól. Nincs garancia arra, hogy Putyin azt teszi, amit várunk tőle, de a Nyugat katonai részvétele sem térítené jobb belátásra."*¹¹

Szergej Lavrov beszédében azzal vádolta meg az Európai Uniót és az Egyesült Államokat, hogy ők a felelősek az ukrán konfliktus kiszélesedéséért. Az orosz külügyminiszter szerint a konfliktus eredője nem az utóbbi egy év folyamataiban érhető tetten, hanem az Egyesült Államok 25 éve tartó, globális dominanciára való törekvésében. Ebbe a politikába jól illeszkedik az európai rakétavédelmi rendszer, ami biztosítaná Washington fölényét a kontinensen, és amelynek megvalósítása során nem veszik figyelembe Oroszország jogos biztonsági érdekeit. Az orosz külügyminiszter szerint a Nyugat közreműködött a 2014-es kijevi felkelésekben, majd aktívan támogatta az azt követő alkotmányellenes hatalomátvételt, így hozzájárult a különböző nacionalista erők hatalomba kerüléséhez. Lavrov kijelentette, hogy az ukrán válság fordulópontot jelent: *„A Nyugatnak el kell döntenie, hogy Oro-*

⁸<http://www.reuters.com/article/2015/02/06/us-ukraine-crisis-fallon-idUSKBN0LA1Q820150206> 2015. 02. 16.

⁹Carmen-Cristina Cirlig: Munich Security Conference 2015 Key security challenges ahead. p. 4.

¹⁰<http://www.zeit.de/politik/ausland/2015-02/merkel-sicherheitskonferenz-ukraine-russland> 2015. 02. 15.

¹¹<http://www.theguardian.com/world/2015/feb/07/ukraine-crisis-will-not-be-solved-by-military-means-says-angela-merkel> 2015. 02. 16.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

szországgal szemben, Oroszország nélkül vagy Oroszországgal együttműködve alakítja tovább a nemzetközi biztonsági rendszert.”¹² Lavrov továbbá felszólította Kijevet, hogy kezdjen politikai párbeszédet a donyecki és luhanszki népköztársaságokkal. Amint azt kifejtette: „Oroszország a béke híve, és szívesen látná, ha a harcoló felek kivonnák a nehézfegyvereket a kelet-ukrajnai válsággócból.”¹³ Szergej Lavrov szavait többször kitérő nevetéssel fogadta a közönség, melynek soraiban több tucat állam- és kormányfő, védelmi- és külügyminiszter foglalt helyet.¹⁴

Az amerikai alelnök beszédében kemény gazdasági következményekkel fenyegette meg Oroszországot, ha az nem változtat az ukrán válsággal kapcsolatos politikáján. Biden közölte továbbá, hogy „az Egyesült Államoknak nem célja legyengíteni, vagy tönkretenni az orosz gazdaságot. Putyin elnöknek viszont egyszerű és határozott döntést kell hoznia, kivonul Ukrajnából, vagy további elszigeteltséggel, otthon pedig növekvő gazdasági nehézségekkel kell

szembesülnie.” Az alelnök hozzászólásában hangsúlyozta, hogy „az orosz elnök túl sokszor ígért békét, és küldött helyette tankokat, csapatokat és fegyvereket Ukrajnába, ezért az Egyesült Államok továbbra is folytatja Ukrajna biztonsági támogatását, de nem azzal a szándékkal, hogy háborúra ösztönözze, hanem azért, hogy meg tudja védeni magát. Nem gondoljuk, hogy van katonai megoldás az ukrán válságra, de azt sem hisszük, hogy Oroszországnak joga van ahhoz, amit tesz. Hangoztatta, hogy tisztességes békére kell törekedni, és az ukrán népet megilleti az önvédelem joga.”¹⁵

Petro Porosenkó a konferencián kijelentette, hogy Oroszország katonai erővel rárontott hazájára, és a válságot csak akkor lehet megoldani, ha Ukrajna katonai támogatást is kap a Nyugattól. Az orosz agresszió bizonyí-

¹²http://www.mid.ru/brp_4.nsf/0/4E7CDD252FDEF1F43257DE60031E493 2015. 02. 15.

¹³<http://www.globalresearch.ca/minister-lavrov-in-munich-european-security-sabotaged-by-the-us/5430257?print=1> 2015. 02. 16.

¹⁴http://www.mid.ru/brp_4.nsf/0/4E7CDD252FDEF1F43257DE60031E493 2015. 02. 15.

¹⁵<http://www.zeit.de/politik/ausland/2015-02/muenchner-sicherheitskonferenz-joe-biden-putin> 2015. 02. 14.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

tékaépp hat darab orosz útlevelet mutatott fel beszéde során, amelyek állítása szerint az Ukrajnában harcoló orosz katonáktól származnak. Az ukrán államfő kifejtette, hogy Kijev támogatja a mielőbbi tűzszünetet, de nem hajlandó tárgyalni a szakadókkal.¹⁶

EGYSÉGES NYUGAT

Az utolsó napon is hangsúlyos szerepet kapott az ukrán válság kérdésköre. Felszólalt többek között az ENSZ egykori főtitkára, Kofi Annan, az Egyesült Államok külügyminisztere, John Kerry, az Európai Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője, Federica Mogherini, John McCain amerikai szenátor, Frank-Walter Steinmeier német, valamint Laurent Fabius francia külügyminiszter. Az ukrán válságon kívül a közel-kelet egyre romló helyzete is kiemelt szerepet kapott a panelbeszélgetéseken.

Kofi Annan a közel-keleti és észak-afrikai helyzettel kapcsolatban a térség legfőbb kihívásait a szunnita-síita megosztottságban, a Palesztin-Izraeli konfliktusban valamint a radikalizmus terjedésében látta. Véleménye szerint a térség problémáinak gyökerei az első világháború örökségében, az iraki háborúban és a szír polgárháborúban, a térség regionális hatalmainak politikájában valamint egyéb társadalmi problémákban keresendők.¹⁷

John Kerry a konferencia utolsó napján tartott panelbeszélgetésen, az Ukrajnába irányuló esetleges fegyverszállítások körüli vitákra utalva kifejtette, hogy *„nincs megosztottság, nincs szakadás. A Nyugat változatlanul egységes a diplomáciában, és közös cél a válság tárgyalásos megoldása. Washington támogatja a német-francia kezdeményezést a minszki megállapodás végrehajtására.”*¹⁸ A német és a francia külügyminiszter hasonlóan amerikai kollégájukhoz a Nyugat egysége mellett foglalt állást. Az egység ugyanúgy érvényes az Iszlám Állam elleni küzdelemre és az afrikai válságok kezelésére is. Amint azt, Laurent Fabius hangsúlyozta: *„Nem engedhetjük meg magunknak, hogy ne legyünk egységesek. A vizályt már csak azért is kerülni kell, mert senki nem lát a jövőbe”*¹⁹

A német külügyminiszter élesen bírálta orosz kollégája előző napon tartott beszédét, amint azt felszólalásában kifejtette: *„beszédével egy cseppet sem járult hozzá a feszültség enyhítéséhez. Európában csak Oroszországgal együttműködve lehet tartós biztonságot teremteni, de nem segít a helyzeten, ha ezt csak az egyik fél ismeri fel. Moszkvának továbbá azt is be kell látnia, hogy Oroszország csak Európával együtt, és nem Európa ellen fordulva biztosíthat jó jövőt magának. A német kancellár és a francia elnök kijevi és moszkvai tárgyalási után is nagyon távol vagyunk az ukrajnai konfliktus politikai rendezésétől, ezért fontos megvizsgálni, hogy milyen eszközök állnak még rendelkezésre. Az ukrán had-*

¹⁶<http://www.sueddeutsche.de/politik/muenchner-sicherheitskonferenz-biden-unterstellt-putin-direkten-einfluss-auf-separatisten-in-der-ostukraine-1.2340922> 2015. 02. 16.

¹⁷Carmen-Cristina Cirlig: Munich Security Conference 2015 Keysecuritychallenges ahead. p. 5.

¹⁸<http://www.dw.de/transatlantisches-verh%C3%A4ltnis-durch-ukraine-krise-in-gefahr/a-18243704> 2015. 02. 16.

¹⁹<http://www.state.gov/secretary/remarks/2015/02/237298.htm> 2015. 02. 16.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

*sereg támogatása nyugati fegyverekkel nem célravezető eszköz, hiszen nemcsak rendkívül veszélyes, hanem a kívánt eredménnyel ellentétes következményekhez vezethet*²⁰

Federica Mogherini kifejtette, hogy az Európai Unió súlyos kihívásokkal néz szembe a déli és a keleti határai mentén, melyeket diplomáciai eszközökkel kell megoldani. Ehhez

szerinte szükséges a transzatlanti kapcsolatok további erősítése, melybe beletartozik az Egyesült Államok és az Európai Unió közötti szabadkereskedelmi övezet megteremtése.

A megbeszéléseken szóba került továbbá az Iszlám Állam elleni harc is, mely során az amerikai külügyminiszter hangsúlyozta, hogy a nemzetközi koalíció igen eredményes volt az elmúlt időben.

Több mint 2000 légitámadást indítottak a szervezet állásai ellen, több mint 700 négyzetkilométert foglaltak vissza az Iszlám Állam ellenőrzése alatt álló területekből, sikerült likvidálni a terrorszervezet vezetőinek csaknem felét, a légitámadások és az iraki kurd erők összehangolt műveletei révén pedig sikerült elérni, hogy az Iszlám Állam beismerje vereségét a török-szíriai határvárosért, Kobaniért folytatott harcban. Ugyanakkor Kerry hangsúlyozta, hogy a Nyugatnak folytatnia kell a küzdelmet Bassár el-Aszad szíriai elnök saját lakossága ellen harcot folytató, véres rendszerével szemben is.²¹ Ezen túlmenően a Líbiában kialakult helyzet is a megbeszélések tárgyát képezték. Az Európai Unió biztonságpolitikai főképviselője kifejtette, hogy az Unió biztonságát szerinte Ukrajna mellett főleg a líbiai válság fenyegeti, ahol a jelenlegi folyamatok egy újabb robbanást idézhetnek elő az Unió kapuja előtt.²² John McCain amerikai szenátor, az amerikai szövetségi felsőház katonai bizottságának elnöke előadásában hangsúlyozta, hogy Líbia kudarc a Nyugat számára: „*úgy tűnik, megnyertük a háborút, de elvesztettük a békét.*”²³

A konferencia zárónapján a közel-keleti békefolyamat előmozdítása érdekében sor került a közel-keleti kvartett tanácskozására, amely az ENSZ, az Európai Unió, az Egyesült Államok és Oroszország képviselőiből áll. Az ENSZ-t Jan Eliasson, helyettes ENSZ-főtitkár, az Európai Uniót Federica Mogherini, az Egyesült Államokat John Kerry, Oroszországot pedig Szergej Lavrov képviselte a megbeszéléseken. A megbeszélésekről kiadott közlemény megállapította, hogy mielőbb újra kell kezdeni a megoldás kidolgozását célzó

²⁰<http://www.zeit.de/politik/ausland/2015-02/steinmeier-lawrow-ukraine> 2015. 02. 16.

²¹<http://www.state.gov/secretary/remarks/2015/02/237298.htm> 2015. 02. 16.

²²http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2015/150208_01_en.htm 2015. 02. 16.

²³<http://www.mccain.senate.gov/public/index.cfm/press-releases?ID=826bf5ca-17e6-4308-a2fe-6209c1c8e8a5> 2015. 02. 16.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

izraeli-palesztin béketárgyalásokat. „A tartós béke megteremtéséhez figyelembe kell venni a palesztinok igényét az államiságra, a szuverenitásra és az izraeliek igényét a biztonság-ra”²⁴ Hangsúlyozták az arab-izraeli konfliktus átfogó rendezésére irányuló, úgynevezett arab békekezdeményezés jelentőségét és az arab partnerek részvételének fontosságát. Kiemelték, hogy fel kell gyorsítani az újjáépítési munkálatokat a Gázai övezetben a lakosság alapvető igényeinek kielégítése és a stabilitás biztosítása érdekében. Hozzá tették, hogy alapvető fontosságú a munkálatok finanszírozásához szükséges külső anyagi támogatás biztosítása. A képviselők abban is megállapodtak, hogy a közeljövőben aktívan közreműködnek a béketárgyalások folytatása érdekében.

A KONFERENCIA ÖSSZEGRZÉSE

A háromnapos konferencia véleményem szerint kitűnő lehetőséget biztosít a nemzetközi politikai élet legfőbb döntéshozóinak, hogy a különböző paneleken és az egymás közötti informális megbeszéléseken kicseréljék gondolataikat a biztonságpolitikát érintő főbb eseményekről, tendenciákról. Ezek a megbeszélések nagymértékben hozzájárulhatnak egy-egy válság békés úton történő rendezéséhez, és a szemben álló államok közötti párbeszéd megindulásához. Az idei évben a nemzetközi rendszert érintő legfőbb fenyegetések – Iszlám Állam, menekültkérdés, információs és hibrid hadviselés, közel-keleti válságok, Iránnal folytatott nukleáris tárgyalások – köré szerveződtek a különböző panelbeszélgetések. A felszólalók egy része amellet érvelt, hogy a második világháborút követően kialakult nemzetközi rend alapjai, az utóbbi időben jelentkező kihívások hatására mára megkérdőjeleződtek, míg mások szerint az olyan globális kihívások, mint az Ebola-járvány, vagy a klímaváltozás növelik az államok közötti együttműködést.

A témák széles köre ellenére a konferenciát egyértelműen az ukrán válság és az ennek kapcsán kialakult orosz-nyugati szembenállás uralta. A konstruktív párbeszédén túl, nem sikerült közelíteni az ukrán válságban résztvevő felek álláspontját, ennek következtében a konferencia csak részben hozott áttörést. Az amerikai és európai felszólalók azzal vádolták Oroszországot, hogy a nemzetközi joggal összeegyeztethetetlen módon annektálta a Krím-félszigetet, valamint ezen túlmenően a kelet-Ukrajnában harcoló szeparatista erők támogatása révén megsértette Ukrajna területi integritását és szuverenitását, annak ellenére, hogy arra garanciát vállalt az 1994-es Budapesti Memorandumban. A nyugati vezetők kifejezték azon véleményüket, hogy az az orosz politika, amely a határok erővel történő megváltoztatására irányul elfogadhatatlan a 21. században és az Európában 70 éve fennálló békét és stabilitást fenyegeti. Az orosz fél álláspontja ezzel teljesen ellentétes alapokon áll, a nyugati államokat okolva a válság eskalálódásáért. A konferencián az oroszok kategorikusan tagadták, hogy katonák a szeparatisták oldalán harcolnának kelet-Ukrajnában, valamint hangsúlyozták annak fontosságát, hogy Kijev kezdjen közvetlen párbeszédet a donyecki és luhanszki népköztársaságokkal. Az amerikaiak által felvetett, Ukrajnának nyújtandó fegy-

²⁴<http://www.israel-nachrichten.org/archive/15549> 2015. 02. 20.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

verszállítások ügyében éles ellentét alakult ki a nyugati országok között. Az európai vezetők felszólalásaikban ellenezték ezt a lépést, mivel szerintük ez a válság további mélyüléséhez vezetne. Ezzel összhangban kifejezték abbéli meggyőződésüket, hogy a válsagnak nincs katonai megoldása, és azt tárgyalások útján kell rendezni. Egyes amerikai résztvevők ennek ellenére a panelbeszélgetéseken arról próbálták meggyőzni európai kollégáikat, hogy a Nyugatnak katonai segítséget kellene nyújtania Kijev számára, amire a konferencián felszólaló Petro Porosenko is felhívta a figyelmet. A NATO jelenlévő képviselői kifejtették, hogy a szövetség több területen – kiképzés, a vezetési és irányítási rendszer fejlesztése, hírszerzési adatok átadása – nyújt támogatást Ukrajna számára, de a fegyverszállítás kérdése a tagállamok hatáskörébe tartozik. A résztvevők egyetértettek abban, hogy Ukrajna kapcsán egy hosszú távú és átfogó transzatlanti stratégiára van szükség.

Az ukrán válság mellett hangsúlyosan foglalkoztak a közel-keleti régió kihívásaival is. Ezek közül különösen az Iszlám Állam elleni harcot emelték ki a résztvevők hangsúlyozva, hogy az eredményes fellépést csakis a nemzetek közötti együttműködés hozhatja meg. Ehhez egy átfogó stratégiára van szükség, aminek többek között tartalmaznia kell az oktatás színvonalának fejlesztését valamint a szegénység és a gazdasági problémák elleni fellépést. A felszólalók szerint a Boko Haram elleni fellépés kapcsán a nemzetközi közösségnek nagyobb hangsúlyt kell fektetnie az afrikai országok támogatására is. A térségben működő terrorista csoportok a régió államainak gyengeségét használják ki, ezért a térség problémáinak megoldása során kulcsfontosságú ezen államok stabilizálása. A Palesztin-izraeli konfliktus kapcsán megrendezett panelbeszélgetésen a résztvevők kihangsúlyozták, hogy a nemzetközi közösségnek aktív szerepet kell vállalnia a békefolyamat megteremtésében. A közel-keleti térség egy másik megoldásra váró problémájáról, az iráni nukleáris tárgyalásokkal kapcsolatban tartott megbeszélésen Mohammad Javad Zari, iráni külügyminiszter abbéli meggyőződésének adott hangot, hogy a hatok közötti párbeszéd eredményre vezethet, ezért mindent meg kell tenni az átfogó megállapodás elérése érdekében.

A konferencián számos kérdésben történtek előrelépések, azonban az MSC elnöke által megfogalmazott reményeket nem sikerült maradéktalanul teljesíteni. A konferencia ugyanis, a várakozásokkal ellentétben nem járult hozzá az ukrán válság megoldásához, a felek közötti nézeteltérés és a kompromisszumkészség hiánya miatt.

Kulcsszavak: ukrán válság, orosz-nyugati szembenállás, hibrid hadviselés

Keywords: Ukraine crisis, confrontation between Russia and the West, hybrid warfare

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Der Zerfall der internationalen Ordnung im Fokus - Die 51. MSC im Lichte aktueller Krisen und Konflikte.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

- <https://www.securityconference.de/presse/pressemitteilungen/detail/article/der-zerfall-der-internationalen-ordnung-im-fokus-die-51-msc-im-lichte-aktueller-krisen-und-konfli/>
2015. 02. 15.
2. Munich Security Report 2015: Collapsing Order, Reluctant Guardians?
<http://www.eventanizer.com/MSC2015/MunichSecurityReport2015.pdf> 2015. 02. 17.
 3. CSA Redner auf der 51. Münchner Sicherheitskonferenz.
<http://celebrity-speakers.de/aktuelles/359/csa-redner-auf-der-51.-muenchner-sicherheitskonferenz> 2015. 02. 18.
 4. Deutschland will führen – aber nicht allein.
<http://www.zeit.de/politik/deutschland/2015-02/muenchner-sicherheitskonferenz-von-der-leyen-verantwortung> 2015. 02. 20.
 5. Secretary General: Situation in Ukraine is critical, NATO supports peace efforts.
http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_117319.htm 2015. 02. 16.
 6. Die Waffen-Debatte kommt.
<http://www.zeit.de/politik/ausland/2015-02/muenchner-sicherheitskonferenz-ukraine-waffenlieferung-leyen-stoltenberg> 2015. 02. 17.
 7. Militärisch ist das nicht zu gewinnen.
<http://www.zeit.de/politik/ausland/2015-02/merkel-sicherheitskonferenz-ukraine-russland> 2015. 02. 15.
 8. US-Vizepräsident Biden droht Russland mit hohen Kosten.
<http://www.zeit.de/politik/ausland/2015-02/muenchner-sicherheitskonferenz-joe-biden-putin> 2015. 02. 14.
 9. Poroschenko klagt über "verdeckten" russischen Krieg.
<http://www.sueddeutsche.de/politik/muenchner-sicherheitskonferenz-biden-unterstellt-putin-direkten-einfluss-auf-separatisten-in-der-ostukraine-1.2340922> 2015. 02. 16.
 10. Minsk soll die Waffenruhe bringen.
<http://www.zeit.de/politik/ausland/2015-02/steinmeier-lawrow-ukraine> 2015. 02. 16.
 11. Nahost-Quartett fordert Wiederaufnahme der Friedensverhandlungen.
<http://www.israel-nachrichten.org/archive/15549> 2015. 02. 20.
 12. Carmen-Cristina Cirlig: Munich Security Conference 2015 Keysecuritychallenges ahead.
http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/549006/EPRS_BRI%282015%29549006_EN.pdf 2015. 02. 16
 13. Speech by High Representative/Vice-President Federica Mogherini at the Munich Security Conference. http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2015/150208_01_en.htm 2015. 02. 16
 14. Supplying weapons to Ukraine would escalate conflict: Fallon.
<http://www.reuters.com/article/2015/02/06/us-ukraine-crisis-fallon-idUSKBN0LA1Q820150206>
2015. 02. 20.
 15. Ukraine crisis will not be solved by military means, says Angela Merkel.
<http://www.theguardian.com/world/2015/feb/07/ukraine-crisis-will-not-be-solved-by-military-means-says-angela-merkel> 2015. 02. 16.
 16. Sergey Lavrov: Minister Lavrov in Munich: European Security sabotaged by the US.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

- <http://www.globalresearch.ca/minister-lavrov-in-munich-european-security-sabotaged-by-the-us/5430257?print=1> 2015. 02. 16.
17. Foreign Minister Sergey Lavrov delivers a speech and answers questions during debates at the 51st Munich Security Conference.
http://www.mid.ru/brp_4.nsf/0/4E7CDDDD252FDEF1F43257DE60031E493 2015. 02. 15.
18. Remarks at the Munich Security Conference Panel Discussion.
<http://www.state.gov/secretary/remarks/2015/02/237298.htm> 2015. 02. 16.
19. Michael Knigge: Transatlantisches Verhältnis durch Ukraine-Krise in Gefahr.
<http://www.dw.de/transatlantisches-verh%C3%A4ltnis-durch-ukraine-krise-in-gefahr/a-18243704>
2015. 02. 16.
20. Remarks by John McCain to Muncic Security Conference.
<http://www.mccain.senate.gov/public/index.cfm/press-releases?ID=826bf5ca-17e6-4308-a2fe-6209c1c8e8a5> 2015. 02. 16.